

Lovak edzése és teljesítőképessége

Sok szó esik szakkörökben arról, hogy a magyar lóállomány nem bírta az elmúlt világháború viszontagságait és hatalmas lövészeteségeink voltak a háború során. Nem céloim ezen a helyen védelmére kelni a magyar lónak és felsorakoztatni azokat az érveket, melyek a látszat és egyes tények ellenére is a magyar ló jósága mellett szólnak. Hagyjuk ezt el és csak a jellel, helyesebben a jövővel törődjünk.

Lótenyésztésünk a lószaporítás mellett ma már a minőség javítására is súlyt helyez. Azonban ma még túlságosan nem válogathatunk és az ország jelenlegi anyagából csak a viszonylag legjobb heréltek soroltathatók be katonalónak.

Ez a lóállomány heterogén, azaz nagyjából egykorú, de különböző helyről, vidékről és tartási viszonyok közül származó és ilyen eredet miatt más és más munkabírású, edzettségű és takarmányértékesítő, valamint erőállapotú is. Ezt a lóállományt kapják hosszabb-rövidebb idomítás után az alakulatok és ezt a heterogén lóállományt kell azután edzenünk azon célból, hogy a lóállomány a jövőben munkabíróbb, ellenállóbb legyen a harcok viszontagságaiban és a békeszolgálatban egyaránt.

Az edzésnél a lényeg a teljesítőképesség fokozásán van. Bár a két fogalom, nevezetesen az edzés és a teljesítőképesség nem egy és ugyanaz, azonban tagadhatatlan, hogy az edzésen keresztül feltétlenül a nagyobb teljesítőképesség elérése a végcél. Már az edzés fogalma is részben azt jelenti, hogy szoktatjuk a szervezetet fokozatosan nagyobb munka és teljesítmény tartós, ártalommentes kifejtésére és elviselésére, különböző éghajlati és egyéb mostoha viszonyok között. Tévedés lenne tehát azt hinni, hogy az edzés és a teljesítőképesség ilyen fokozása csak télen, hidegben, zord viszonyok között folytatható. Ugyanúgy beszélhetünk edzésről a nyári melegben is, tehát az edzés nincsen évszakhoz kötve, mert nemcsak abból áll, hogy lovainkat a hideg idő elviseléséhez szoktassuk.

Az edzésnek az időjárás viszontagságaihoz való szoktatás mellett más tényezői is vannak. Ezek közül a legfontosabbak egyike a rendszeres mozgatás, munkavégzés: közelebbről lovaglás, hajtás, menetgyakorlatok stb. A múltban egyik fő oka lóállományunk időelőtti kezdeti letörésének oka az volt, hogy sportkifejezéssel élve, lovaink „training” nélkül kezdték meg a háborút. Egy mozgósított seregetest lóállománya ugyanis nemcsak a

begyakorolt és félig-meddig edzett keretlovakból áll, hanem zömmel a polgári állományból hirtelen bevont lovakból. Ez az állomány pedig különböző helyről, extenzió viszonyok közül stb. került az alakulatokhoz és ez az erősen kevert loállomány van kitéve legtöbbször azonnal vagy igen rövid időn belül a háború sokoldalú viszontagságainak.

Bár Földművelésügyi Kormányunk jelenleg már mindent megtesz a loállomány csikókori edzésének megvalósítására csikólegelők létesítésével, helyesen felismerve azt, hogy a lovak edzésének már csikókorban kell kezdődnie, azonban ennek hasznát honvédségünk csak az elkövetkező évek során érezheti és így feladatunk egyelőre csak szűkebb körbe szorítkozhatik: jelenlegi felnőtt loállományunk, illetőleg közelebről keretloállományunk edzésére.

Helytelen az az eljárás, mint több helyen tévesen teszik, hogy a lovak edzését éheztetéssel, koplaltatással és rossz minőségű takarmány adásával kezdik meg. Ezek elviselése természetesen ugyancsak hozzátartozik az edzett, munkabíró, kitartó és nagy teljesítőképességű katonaló fogalmához, azonban edzést koplaltatással kezdeni nem szabad, mert így éppen ellenkező eredményt érhetünk el.

Az edzés előtt a lovakat jól fel kell javítani, szervezetüket fel kell erősíteni, hogy a fáradalmakat és nélkülözéseket elviselhessék. Egyedül a hideghez és zord időhöz való szoktatásnak is ez az előfeltétele, mert enélkül csak leromlás és megbetegedés lehet az eredmény. Ezt láttuk már a múltban, amikor az edzésre beállított, ki nem elégítően takarmányozott és hideg istállóban tartott lovak mind erősen leromlottak és nagy százalékuk meg is betegedett.

Ami az elhelyezési viszonyokat illeti, helyesen cselekszünk, ha a loállományt szellős, levegős, egyik oldalán esetleg egészen nyitott istállóban tartjuk nyárról átmenve a télbe is. De jól kell a lovakat eközben takarmányozni, mert csak az így megerősödött, feljavított, hideghez és nagyobb menetteljesítményekhez szoktatott loállomány válik azután olyanmá, amely szükség esetén bizonyos fokú koplaltatást, szomjaztatást is kibír és állandóan dolgoztatva lovainkat — a munka edző hatása révén — bírni fogják a legmegerőltetőbb munkát is, ha arra fokozatosan előkészítjük azokat.

A loállomány edzése tehát nem szorítkozhatik csupán csak a koplaltatásra és a hideghez való szoktatásra, hanem észszerűen és fokozatosan kell a tartós és minél nagyobb teljesítő-

képességet kifejlesztünk, segítségül véve ehhez a rendszeres és fokozatos munka edző hatását. Az edzettség és teljesítőképeség ebben a vonatkozásban függ szorosan össze és az elmondottak szemelőtt tartásával kell a sokoldalú katonaló kialakítását szorgalmaznunk.

